

Τό πρώτο μου ΠΑΣΧΑ

Γρηγορίου Ξενοπούλου, από τό περιοδικό Διάπλασις τῶν Παίδων

Ἀγαπητοί μου,

Αὐτές τίς ἡμέρες ξαναγυρίζω πάντα στά παιδικά μου χρόνια. Καί θυμάμαι τίς θαυμάσιες ἐκείνες γιορτές πού χαίρουν στήν πατρίδα μου, ὅταν ἤμουν μικρό ἀμέριμνο παιδί κι εἶχα τοὺς καλοὺς μου γονεῖς νά μέ φροντίζουν καί νά μ' ὀδηγοῦν σέ ὅλα. Φυσικά καί στήν ἐκκλησία ἢ στά «θρησκευτικά μου καθήκοντα». Ὅσο ἦταν χειμῶνας, ἡ μητέρα μου μ' ἐπαιρνε μαζί της στόν Ἅι-Γιάννη ἢ στή Φανερωμένη, τίς γειτονικές μας ἐκκλησίες, πού λειτουργοῦσαν κάπως ἀργά, ἀπό τίς ὀχτώ ἢ μία, ἀπό τίς

ἐννιά ἢ ἄλλη. Μά ὅταν ἔμπαινε ἡ ἀνοιξη, πού μπορούσα νά ξυπνῶ καί νά βγαίνω πιό πρωί, ὁ πατέρας μου μ' ἐπαιρνε στήν Ἐπισκοπιανή ἢ στόν Ἅγιο Χαράλαμπο, ἐξοχικές ἐκκλησιές αὐτές, σ' ἓνα ὠραῖο παραθαλάσσιο προάστιο, πού λειτουργοῦσαν ἀπό τίς ἑπτὰ. Μετά τή λειτουργία, κάναμε κι ἓναν ὠραῖο περίπατο στοὺς Κήπους καί γυρίζαμε λιγάκι κουρασμένοι μὰ πολύ εὐχαριστημένοι κι οἱ δύο.

Ὡ, ἦταν τόσο ὁμορφα! Ἡ ἀνοιξη εἶχε στολισμένες τίς πρασινάδες μέ μαργαρίτες ἄσπρες καί κίτρινες, μέ ὁλοκόκκινες παπαροῦνες καί μ' ἄλλα γαλάζια ἢ μαβιά ἀγριολούλουδα. Τί πολύχρωμο τό χαλί πού ἀπλωνόταν στά χωράφια! Τό ἔβλεπα κι ἀπό τήν ἀνοιχτή πόρτα τῆς ἐκκλησίας, καθὼς ἀκούγα τά φαλαίματα, τίς εὐχές καί τά Εὐαγγέλια. Τά Εὐαγγέλια προπάντων μοῦ ἄρεσαν πολύ. Εἶναι τόσο ποιητικά αὐτά πού λένε πρὶν καί μετά τό Πάσχα. Πρῶτα τῶν Βαΐων καί συνήθως ἀπ' αὐτή τήν Κυριακή ἀρχίζα νά πηγαίνω στίς ἐξοχικές ἐκκλησιές. Ἐπειτα τῆς Ἀνάστασης, ἔπειτα τοῦ Θωμᾶ, τῶν Μυροφόρων, τῆς Σαμαρείτιδος! Ὁ παπα-Λογοθέτης, ἐφημέριος στόν Ἅι-Χαράλαμπο, πολύ γραμματισμένος, τά ἔλεγε θαυμάσια. Κι ὄχι ψαλτά μέ μπάσα καί σικόντα, ὅπως σ' ἄλλες ἐκκλησιές, ἀλλά διαβαστά, καθαρά, σταράτα, λέξη πρὸς λέξη, καί μ' ἐκφραση, μέ τόνο ὥστε νά καταλαβαίνει τό νόημα κι ὁ ἀγράμματος. Κι ἀλήθεια, στίς ἐκκλησιές ἐκείνες τό περισσότερο πηγαιναν ἀπλοί, ταπεινοί ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, ψαράδες, βαρκάρηδες, κηπουροί, μυλωνάδες. Καί σοῦ 'κανε χαρά νά τοὺς βλέπεις ντυμένους κυριακάτικα, ν' ἀκούνε μέ τόση εὐλάβεια καί μέ τόση προσοχή τά λόγια τοῦ Κυρίου!

Τῇ Μεγάλῃ ὅμως Ἑβδομάδα καί τό Πάσχα, ὅλη, ὅλη μου ἡ «ἐκκλησία» ἦταν, τήν Κυριακή τό πρωί, ἡ Ἀνάσταση πού γινόταν στό ὑπαιθρο, καί κατόπι ἡ λειτουργία: Δεῦτε λάβετε φῶς, Χριστὸς Ἀνέστη. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καί καθεξῆς. Δέν μ' ἐβγαζαν ἔξω βράδυ, κι οὔτε στά Νυμφία μέ πηγαιναν, οὔτε στήν Ἀκολουθία τῶν Παθῶν, οὔτε στή λιτανεία τοῦ Ἐπιταφίου, πού μόνο τήν πένθιμη μουσική της ἀκούγα

ἀπό μακριά, ἂν τύχαινε νά ξυπνήσω τῇ νύχτα τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς. Ἐτσι δέν ἤξερα καλά τί προηγήθηκε ἀπ' τήν Ἀνάσταση. Μόνο, ἀπό τήν Κυριακή τῶν Βαΐων, πῶς ὁ Χριστὸς μπῆκε θριαμβευτικά στά Ἱεροσόλυμα. Ἀλλά τί ἔκαμε κεῖ, τί τὸν ἔκαμαν, ἄκρες μέσες; Κάποιος Μυστικός Δεῖπνος, κάποιος σταυρικός Θάνατος, κάποια Ταφή σέ κενό μνημεῖο; Τί νά ἦταν αὐτά; Πῶς νά εἶχαν γίνει; Μόλις εἶχα μία ἰδέα.

Κι ἄξαφνα, τά ἔμαθα ὅλα! Εἶχα μεγαλώσει, φαίνεται, ἐκεῖνο τό χρόνο, κι οἱ γονεῖς μου μέ πήραν μαζί τους παντοῦ. Ἐτσι ἄκουσα καί τά φοβερά ἐκεῖνα Εὐαγγέλια τῆς Μεγάλης Πέμπτης καί τῆς Μεγάλης Παρασκευῆς καί τό Σήμερον κρεμάται! Εἶδα καί τό Χριστό μέ τό ἀγκαθένιο του στεφάνι στό μαῦρο σταυρό, ἓνα μεγάλο Χριστό σάν ἀληθινό! Ἐπειτα τὸν εἶδα καί νεκρό, ξαπλωμένο στό χρυσό Ἐπιτάφιο (κι ὁ Χριστὸς τοῦ Ἐπιταφίου στή Ζάκυνθο δέν εἶναι κεντημένος σέ πανί, εἶναι ζωγραφισμένος σέ ξύλο, σάν εἰκόνα περικοιμένη, ὅπως κι ὁ Ἐσταυρωμένος). Καί θυμοῦμαι ἀκόμα τί ἀλλιώτικη ἐντύπωση, τί μεγαλύτερη χαρά μοῦ ἔκανε τό Πάσχα στήν ἐκκλησίᾳ τήν πρώτη φορά, ἀφοῦ εἶχ' ἀκούσει πιά κι ἰδεῖ καί μάθει ὅλα τά προηγούμενα. Μπορῶ νά πῶ πῶς αὐτό ἦταν τό πρώτο μου Πάσχα.

Γιατί ὅλη τῇ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα τήν εἶχα περάσει μέ τό πένθος, μέ τή λύπη τῶν Παθῶν. Εἶχα παρακολουθήσει τὸν Χριστό στό μαρτύριό του, στήν ἀγωνία του, στό θάνατό του! Εἶχ' ἀκούσει καί τῇ Διαθήκῃ του, εἶχα παρακαθήσει καί στό Μυστικὸ Δεῖπνο, εἶχα ἀκολουθήσει καί τήν ἐκφορά του, κλαίγοντας μαζί μέ τῇ Θλιμμένη Μητέρα, πού κι αὐτὴ ἀκολουθοῦσε ζωγραφιστὴ σέ μία μεγάλη εἰκόνα σάν ἀληθινή: ὦ γλυκύ μου ἔαρ, γλυκύτατόν μου τέκνον! Γι' αὐτό τό Χριστὸς Ἀνέστη μοῦ ἔκαμε ὕστερα τόση χαρά, τόση ἀγαλλίαση, γι' αὐτό μοῦ φάνηκε σά μίαν ὑπέρτατη ἱκανοποίηση, σά μία νίκη, σάν ἓνας θρίαμβος. Ἐκεῖνος πού φόρεσε γιὰ ἐμπαιγμὸ ψεύτικη πορφύρα. Ἐκεῖνος πού ποτίστηκε χολή καί ξύδι, καί μαστιγώθηκε, καί καρφώθηκε σέ ξύλο, καί πέθανε μαρτυρικά, σάν ἄνθρωπος, ἔβγαине ζωντανὸς ἀπὸ τὸν τάφο κι ἀνέβαινε στόν οὐρανὸ σά Θεός!

Ἐτσι ἔπρεπε νά εἶναι. Γιὰ νά μοῦ δώσει τόση χαρά ἡ Ἀνάσταση, ἔπρεπε νά προηγηθεῖ τό Πάθος! Γιὰ νά μοῦ κάμει τόση ἐντύπωση τό Πάσχα, ἔπρεπε νά γνωρίσω τῇ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα. Μαθαίνοντας ὅσα ἔμαθα ἐκεῖνο τό χρόνο, μάθαινα τῇ ζωῇ, πού ὡς τότε ἤμουν πολὺ μικρὸς γιὰ νά τήν ξέρω, ἀφοῦ οἱ γονεῖς πού μέ φρόντιζαν καί μ' ὀδηγοῦσαν, δέν μέ πηγαιναν παρά στίς χαρούμενες κυριακάτικες λειτουργίες καί μέ προφύλαγαν ἀπ' τά λυπητερά, πού δέν ἦταν ἀκόμα γιὰ μένα. Ἐτσι καί στῇ ζωῇ: Τῇ χαρᾷ, τήν ἀληθινὴν χαρᾷ, τήν κατακτοῦμε ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνα καί ἀγωνία, ὕστερα ἀπὸ κόπο καί λύπη. Πρὶν ἀπὸ κάθε μας Πάσχα, πρέπει νά περάσουμε μία Μεγάλῃ Ἑβδομάδα.

Ὡ, αὐτό τό ξέρετε καί σεῖς ἀπὸ τώρα. Μήπως τήν ἑβδομάδα τῶν διαγωνισμῶν τοῦ σχολείου, πού προηγεῖται ἀπὸ τὴν νίκη καί τὴν χαρὰ τοῦ ἄριστα, δέν τήν ὀνομάζετε Μεγάλῃ Ἑβδομάδα; Γελάτε, ἔ; Καί τοῦ χρόνου!

Σὰς ἀσπάζομαι, ΦΑΙΔΩΝ